

SFS 1980: 422

Utkom från trycket
den 18 juni 1980

Lag

**om ändring i lagen (1974: 515) om ersättning vid
frihetsinskränkning;**

utfärdad den 5 juni 1980.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs i fråga om lagen (1974: 515) om er-
sättning vid frihetsinskränkning

¹ Prop. 1979/80: 121, LU 33, rskr 356.

696

dels att 1 och 4 §§ skall ha nedan angivna lydelse.

dels att i lagen skall införas en ny paragraf, 1 a §, av nedan angivna lydelse.

Till följd härav kommer lagen att ha följande lydelse från och med den dag då denna lag träder i kraft.

1 § Den som har varit häktad på grund av misstanke om ett eller flera brott eller som till följd av sådan misstanke under mer än 24 timmar i sträck har varit anhållen, underkastad reseförbud, intagen på rättspsykiatrisk klinik, tagen i förvarsarrest eller tagen i förvar genom beslut av befälhavare på fartyg eller luftfartyg eller av beskickning eller konsulat har rätt till ersättning av staten, om

1. frikännande dom meddelas,
2. åtalet avvisas eller avskrivs,
3. förundersökning avslutas utan att åtal väcks eller, såvitt gäller förvarsarrest, beslutet härom upphävs utan att målet hänskjuts till rättegång eller disciplinstraff åläggs, eller
4. beslutet om frihetsinskränkning genom avslag på häktningsframställning eller efter överprövning, fullföljd av talan eller anlitande av särskilt rättsmedel upphävs eller ersätts av beslut om mindre ingripande åtgärd eller undanröjs utan förordnande om ny handläggning.

Den som på grund av misstanke om flera brott har utsatts för en sådan frihetsinskränkning som avses i första stycket har rätt till ersättning av staten, om det beträffande något av brotten inträffar en omständighet som nämns i första stycket 1–3 och det är uppenbart att frihetsinskränkningen inte skulle ha beslutats endast för den övriga brottsligheten.

Den som har varit häktad eller under mer än 24 timmar i sträck har varit anhållen som misstänkt för ett eller flera brott har också rätt till ersättning, om brottet eller något av brotten i domen hänförs till en mildare straffbestämmelse och det är uppenbart att frihetsinskränkningen vid en sådan bedömning inte skulle ha beslutats.

1 a § Bestämmelserna i 1 § tillämpas också då någon på grund av svensk myndighets efterlysning för brott eller begäran om anhållande eller utlämning för brott har utsatts för en motsvarande frihetsinskränkning utomlands.

2 § Den som har undergått fängelse, förvandlingsstraff för böter eller fritidsstraff eller varit intagen i anstalt för undergående av internering har rätt till ersättning av staten, om efter fullföljd av talan eller anlitande av särskilt rättsmedel frikännande dom meddelas eller mindre ingripande påföljd ådömes eller dom eller beslut som legat till grund för verkställigheten undanröjes utan förordnande om ny handläggning. Detsamma gäller den som efter förordnande av domstol enligt 31 kap. 3 § brottsbalken har undergått sluten psykiatrisk vård eller vård i specialistsjukhus för psykiskt utvecklingsstörda.

3 § Den som i annat fall än som anges i 1 eller 2 § till följd av beslut vid myndighetsutövning varit berövad friheten har rätt till ersättning av staten, om det finnes uppenbart att frihetsberövandet var utan grund.

4 § Rätt till ersättning föreligger ej, om den som har varit utsatt för frihetsinskränkningen själv uppsåtligt har föranlett denna. Har han sökt undanröja bevis eller på annat sätt försvåra sakens utredning eller, i fall som avses i 1 eller 1 a §, sökt undandra sig förundersökning eller lagföring, utgår ersättning endast om det finns synnerliga skäl.

Ersättning kan vägras eller sättas ned i den mån det i annat fall med hänsyn till omständigheterna är oskäligt att ersättning utgår. Ersättning får dock ej vägras eller sättas ned på den grund att misstanke om brott kvarstår utan att skuldfrågan är klarlagd.

5 § Ersättning utgår för utgifter, förlorad arbetsförtjänst, intrång i näringsverksamhet och lidande.

Ersättningen får nedsättas efter vad som finnes skäligt, om tiden för frihetsinskränkningen har avräknats eller eljest beaktats vid fastställande eller verkställighet av brottspåföljd.

6 § Anspråk på ersättning får ej överlåtas till annan innan ersättningen blivit slutligt bestämd.

7 § Utgår ersättning enligt denna lag och har den ersättningsberättigade rätt till skadestånd av annan, inträder staten i motsvarande mån i hans rätt.

Denna lag² träder i kraft den 1 juli 1974, då lagen (1945:118) om ersättning i vissa fall åt oskyldigt häktade eller dömda m. fl. skall upphöra att gälla.

Den nya lagen gäller även i fråga om frihetsinskränkning som har skett före ikraftträdandet och som icke har upphört dessförinnan. I övrigt tillämpas äldre bestämmelser beträffande frihetsinskränkning som har ägt rum före ikraftträdandet.

Denna lag³ träder i kraft den 1 januari 1980. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om den som på grund av dom, som har meddelats före ikraftträdandet, har varit intagen i anstalt för att undergå behandling enligt 28 kap. 3 § brottsbalken eller ungdomsfängelse.

Denna lag⁴ träder i kraft den 1 juli 1980.

De nya bestämmelserna tillämpas även i fråga om frihetsinskränkningar som har skett före ikraftträdandet och inte har upphört före denna tidpunkt. I övrigt tillämpas äldre bestämmelser beträffande frihetsinskränkningar som har ägt rum före ikraftträdandet.

På regeringens vägnar

HÅKAN WINBERG

Edvard Nilsson
(Justitiedepartementet)

² 1974: 515.

³ 1979: 694.

⁴ 1980: 422.